

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1993-1994

ISSN 1211-7250

BRNO 1997

381 ch. n. 1992
382

250,-

S 9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1993-1994

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Patrik Červák, Mgr. Balázs Komoróczy,
Ing. Petr Škrdla

Na titulním listě: Rekonstrukce skládané dýky z Maref

Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna

Náklad: 400 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1997 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

deskovitě odlučných tmavých vápenců stáří svrchního devonu a spodního karbonu z Hádů, nebo od Bedřichovic nebo s. od Stránské skály. Při výzkumu stavebního horninového materiálu středověké části hradu Špilberk v Brně byl prokázán odlišný materiál nejstarší okrouhlé obytné věže proti zbývající, relativně mladší části.

VÝSLEDKY LETECKÉHO SNÍMKOVÁNÍ NA MORAVĚ

Miroslav Bálek, ÚAPP Brno

BRNĚNSKÉ IVANOVICE (okr. Brno-město)

ZM 24-3 Brno, 1:100000, 476mm od Z s.č., 138mm od J s.č. Doba bronzová, latén. Sídliště. Letecká prospekce, povrchový průzkum. ÚAPP Brno.

V porostu obilí na poli u hřiště se rýsovalo asi 20 tmavě zbarvených obdélných půdorysů chat a další bodové útvary (jámy). M. Čižmář zde získal povrchovým sběrem keramiku z doby bronzové a doby laténské.

DOBRÉ POLE (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 400mm od Z s.č., 186mm od J s.č. ZSV. Středověk. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Ve vegetaci patrný obdélný půdorys průběhu příkopu ohrazujícího ZSV. Podle J. Ungera může jít o zaniklou ves Hroznětice.

DRNHOLEC (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 358mm od Z s.č., 202 od J s.č. Pohřebiště. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Severně od obce se rýsuje v obilném poli západně od silnice Drnholec-Pasohlávky na ploše ca 2 ha pět hrobů s kruhovými žlábků

JEVIŠOVKA (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo 1:100000, 322 mm od Z s.č. a 162 mm od J s.č. Sídliště. Nedatováno. Letecký průzkum. ÚAPP Brno.

Severně od řeky Jevišovky bylo sledováno (vegetační příznaky) devět bodových útvarů z nichž šest obdélných lze interpretovat jako zahloubené chaty.

LEDCE (okr. Brno-venkov)

ZM 24-3 Brno 1:100000, 420 mm od Z s.č. a 26 mm od J s.č. Pohřebiště. Nedatováno. Letecký průzkum. ÚAPP Brno.

Vegetačními příznaky byl zjištěn hrob s kruhovým žlábkem a ve vzdálenosti cca 100 m východně skupina asi 15 menších obdélných bodových útvarů - hrobů.

LITOBRAŤŘICE (okr. Znojmo)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 295mm od Z s.č., 230mm od J s.č. Sídliště. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Při severním okraji obce byly v obilném poli zachyceny asi tři desítky objektů. Některé lze interpretovat jako půdorysy obdélných chat.

MĚNÍN (okr. Brno-venkov)

Dvůr Albrechtov (ZM 24-4 Vyškov, 1:100000, 15mm od Z s.č., 44mm od J s.č.). Pohřebiště. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Na poli severně od Moutnického potoka se v obilí rýsovalo pět hrobů s kruhovými žlábkami.

MĚNÍN (okr. Brno-venkov)

Dvůr Albrechtov (ZM 24-4 Vyškov, 1:100000, 13mm od Z s.č., 49 mm od J s.č.). Sídliště. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

V prostoru mezi řekou Litavou a silnicí z Měnína do Blučiny se v obilí rýsovalo ca 15 obdélných půdorysů chat a větší počet bodových objektů.

MĚNÍN (okr. Brno-venkov)

"Vinohrádky" (ZM 24-4 Vyškov, 1:100000, 30mm od Z s.č., 69 mm od J s.č.) Pohřebiště ? Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Kruhový útvar o průměru asi 15 m ve vegetaci lze interpretovat jako hrob s kruhovým žlábkem.

MUŠOV (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 422mm od Z s.č., 248 od J s.č. Vojenský tábor. Doba římská. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Severně od silnice Brno-Mikulov naproti kapličce objevil M. Minařík na poli s obilím půdorys členité stavby tvořené tmavěji zbarvenými liniemi. U severovýchodního nároží se rýsoval rovněž tmavě zbarvený kruhový útvar o průměru 8 m. Při následujících průzkumných letech byla zjištěna asi 50 m záp. od stavby přímá tmavší linie (příkop), která probíhala mezi silnicí a hranou terasy. Kromě toho byly na snímcích rozlišeny další útvary (např. brána polního tábora). Všechny uvedené příznaky byly prozkoumány v průběhu záchranného výzkumu ÚAPP Brno.

NOVÁ VES (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 391mm od Z s.č., 279mm od J s.č. Lenovice. ZSV. Středověk. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Ve vegetaci se rýsoval větší počet objektů jižní části zaniklé vsi Lenovice.

NOVÁ VES (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo 1:100000, 398 mm od Z s.č. a 275 mm od J s.č. Stavba ? Nedatováno. Letecký průzkum. ÚAPP Brno.

V porostu obilí je tmavou linií vyznačený obdélný půdorys 35 x 8 m, vymezený pouze třemi stranami (kratší strana je uzavřena obloukem, protilehlé delší strany jsou přímé). Obvodovou linii lze interpretovat jako projev obvodového žlabu blíže nespecifikované stavby.

NOVÁ VES (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo 1: 100000, 398 mm od Z s. č. a 277 mm od J s.č. Pohřebiště. Nedatováno. Letecký průzkum. ÚAPP Brno.

V porostu obilí se rýsovalo asi 120 až 130 bodových obdélných útvarů přibližně stejně orientovaných, které lze interpretovat jako hroby. Dále sledovaným prostorem prochází mírně lomená přímá linie jejíž původ a význam zůstává neobjasněn.

OPATOVICE (okr. Brno-venkov)

ZM 24-3 Brno, 1:100000, 478mm od Z s.č., 54mm od J s.č. Pohřebiště. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Východně od areálu ZD skupina asi dvaceti stejně orientovaných menších obdélných útvarů. Jde pravděpodobně o vegetační příznak hrobů.

OPATOVICE (okr. Brno-venkov)

ZM 24-3 Brno 1:100000, 475 mm od Z s.č. a 67 mm od J s.č. Sídliště. Nedatováno. Letecký průzkum. ÚAPP Brno.

Porostovými příznaky zjištěno asi patnáct bodových útvarů, interpretovaných jako sídlištní objekty z toho jsou čtyři zahlobené chaty. Lokalita leží jižně od říčky Dunávky.

PASOHLÁVKY (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 412mm od Z s.č., 262mm od J s.č. Liniový útvar. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

V délce ca 200m zřetelná linie - projev žlabu nebo příkopu.

PASOHLÁVKY (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 410mm od Z s.č., 257mm od J s.č. Kvadratické útvary. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Dva čtvercové linií tvořené útvary, délka stran 5m a 8m se rýsovaly v obilí východně od silnice z Pasohlávek do Ivaně.

PŘIBICE (okr. Břeclav)

"Přední žleby". ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 418mm od Z s.č., 317mm od J s.č. Vojenský tábor. Doba římská. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

V blízkosti areálu ZD se v porostu obilí rýsovaly dvě několik set metrů dlouhé linie spojené oblým nárožím. Na jedné straně bylo patrné přerušení a před ním pak předsunutá 15 m dlouhá linie. Jde o projev příkopu a brány třetího římského polního tábora na katastru Přibic.

PŘÍSNOTICE (okr. Brno-venkov)

ZM 34-1 Znojno, 1:100000, 456mm od Z s.č., 356mm od J s.č. Sídliště. Nedatováno. ÚAPP Brno.

Při východním okraji obce se ve dvou skupinách rýsuje v obilí velký počet kruhových a obdélných bodových útvarů (jámy, chaty).

RAJHRADICE (okr Brno-vekov)

ZM 24-3 Brno, 1:100000, 475mm od Z s.č., 76mm od J s.č. Sídliště. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Jižně od silnice Rajhradice - Otmarov se ve vegetaci rýsuje 12 pravidelných obdélných půdorysů chat.

SMOLÍN (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 403mm od Z s.č., 346mm od J s.č. Liniové útvary, sídliště. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Dvě souběžné linie byly vegetačními příznaky patrné na poli u křižovatky silnice Pohořelice - Brno a odbočkou do Žabčic (žlábký nebo příkopy), dále bylo možné rozlišit menší kruhové objekty.

ŠANOV (okr.Znojmo)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 265mm od Z s.č., 168mm od J s.č. Sídliště, ZSV(?). Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Skupina osmi obdélných chat zřetelných porostovými příznaky leží západně od místní komunikace z Pravic k Eminu Zámečku. Východně od komunikace jsou stovky bodových objektů na rozloze ca 2-3 ha. Pravděpodobně jde o ZSV (prozatím blíže neurčeno). Po obvodě jsou místy zřetelné dlouhé linie, které mohou být projevem příkopů ohrazujících vesnici.

TROSKOTOVICE (okr. Znojmo)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 337mm od Z s.č., 273mm od J s.č. Opevněné sídliště. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Kruhový útvar o průměru asi 100 m tvořený 5-6m širokou tmavější linií v porostu obilí je projevem příkopu. Vně i uvnitř kruhového příkopu je asi 10 bodových útvarů. Jde o vyšinnou polohu v blízkosti kóty 209.

VELKÉ NĚMČICE (okr.Břeclav)

ZM 34-2 Hodonín 1:100000, 20 mm od Z s.č. a 360 mm od J s.č. Hrob? Nedatováno. Letecký průzkum. ÚAPP Brno.

Půdními příznaky se na vrcholu mírné vyvýšeniny (erosní činností světleji zbarvené) rýsoval tmavý obdélný útvar o rozměrech asi 5 x 6 m. Na podobné vyvýšenině asi 600 m západně byla v roce 1986 prozkoumána hrobka pravděpodobně z doby stěhování národů (Poulik-Rakovský 1989), nelze tedy vyloučit, že by mohlo jít o obdobný objekt.

VELKÉ NĚMČICE (okr. Břeclav)

ZM 34-2 Hodonín 1:100000, 7 mm od Z s.č. a 360 mm od J s.č. Sídliště. Nedatováno. Letecký průzkum. ÚAPP Brno.

Více než třicet bodových útvarů se v porostu obilí (vegetační příznaky) vyrýsovalo severně od dvora Boudky. Obdélné půdorysy jsou patrně stopami po zahluobených chatách.

VRANOVICE (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo, 1:100000, 444mm od Z s.č., 322 od J s.č. Kvadratický útvar. Nedatováno. Letecká prospekce. ÚAPP Brno.

Čtvercový útvar (asi 6x6m) tvořený linií se rýsoval v porostu obilí na severním okraji obce, západně od silnice do Přísnotic.

VRANOVICE (okr. Břeclav)

ZM 34-1 Znojmo 1:100000, 432 mm od Z s.č. a 323 mm od J s.č. ZSV Teplany. Středověk. Letecký průzkum. ÚAPP Brno.

Ve vegetaci se vyrýsoval průběh příkopu ohrazující zaniklou ves a v jejím areálu pak obdélný půdorys panského sídla opevněného dvěma liniemi příkopů (Bálek-Unger v tisku).

ŽABČICE (okr. Brno-venkov)

ZM 34-1 Znojmo 1:100000, 427 mm od Z s.č. a 354 mm od J s.č. ZSV Kovalov. Středověk. Letecký průzkum. ÚAPP Brno.

Vegetačními příznaky zjištěn průběh ohrazení zaniklé vsi. Lze rozlišit existenci tří příkopů (Bálek-Unger v tisku).

Literatura:

Poullík, J. - Rakovský, I. 1989: Archeologický výzkum u Velkých Němčic (okr. Břeclav), PV 1986, 47-48, Brno.

Bálek, M. - Unger, J. v tisku: Zaniklé středověké vsi na jižní Moravě, AH.

10 LET LETECKÉ ARCHEOLOGIE NA MORAVĚ (A V BÝVALÉM ČESKOSLOVENSKU) 1983 - 1993

Jaromír Kovárník, Jihomoravské muzeum Znojmo

I. Úvod

Před deseti lety byla poprvé v bývalém Československu (a v zemích bývalého východního bloku) uplatněna systematická letecká prospekce. Šlo o počátek nové etapy v dějinách evropské letecké archeologie.